

Vallitukset

25.03.2022

MÄKKYLÄNMETSÄ PUMPPAAMO (Kutsuntapuisto) TUKIKOHTA XXVIII:2

Sijainti. Kutsuntatien kaakkoispuolella olevan mäen päällä olevat täytetyt käytävät (pumppaamon yläpuolella) sekä samassa metsässä Invaliditien eteläpuolella oleva mäki.

Museovirasto XXVIII:2

Tukikohta XXVIII:2 (kutsuntapuisto)

Kohde on inventoitu tarkasti Museoviraston kaivauksissa 2008. Inventointi löytyy Museoviraston "www.kyppi.fi" palvelusta (Espoo, Lintuvaara, Kutsuntapuisto).

"Ensimmäisen maailmansodan aikainen puolustusasema. Rakentamisajankohta 1915-1918. Kallioon louhittuja, osittain betonoituja hautoja. Betoninen tähytysasema ja suoja huone, jonka katosta on poistettu teräspalkkisto. Puolustusasemaa on täytetty ja sen läntinen osa on hävinnyt täyttömaan alle.

Läntisestä osasta jäi maan alla sijainneet suoja huone ja konekivääriasema Kutsuntatien vieressä kulkevan kevyen liikenteen väylän alle. Kohteet tutkittiin ennen niiden tuhoutumista 2008.

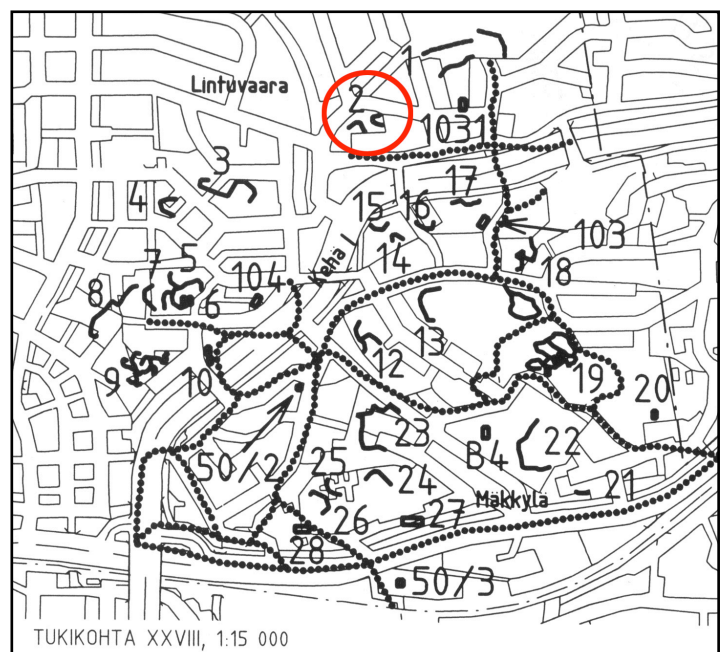
Kohde kartoitettiin ja linnoituslaitteista laadittiin mittapiirroksot. Lisäksi rakenteet valokuvattiin. Suoja huoneen betonikatto oli edelleen jäljellä, mutta hirsinen ulkoseinä ja katon teräspalkkivahvistus oli purettu. Konekivääriasema oli ilmeisesti jäänyt keskeneräiseksi ja kattamatta."

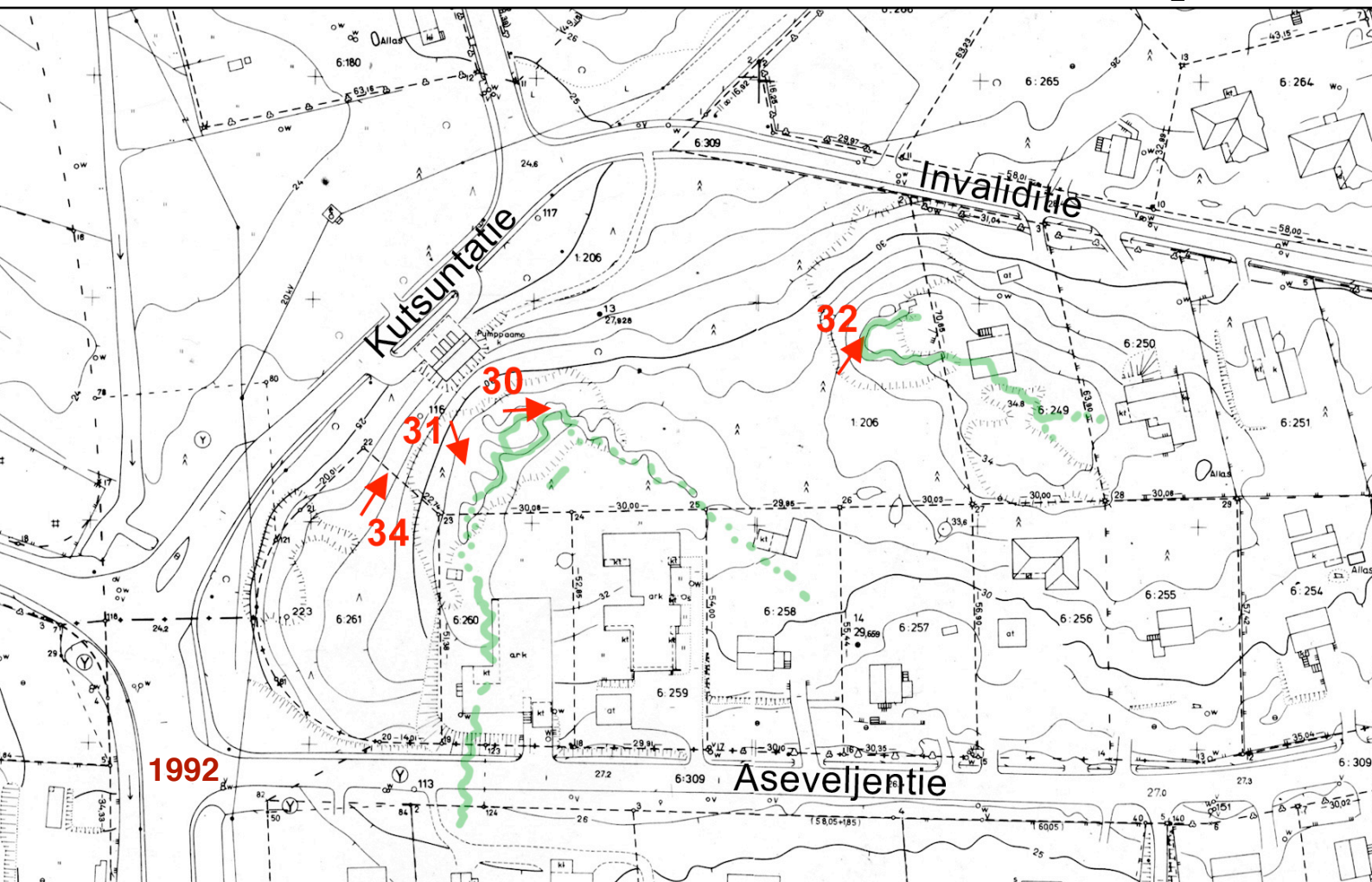
Valokuvat ja muistiinpanot 17.4.1995 (Täydennetty kartoin, kuvatekstein alkuvuodesta 2022)

Esikatselu (muistiinpanot

17.4.1995)

Kohde jakaantuu kahteen osaan, joista Kutsuntatien varrella sijaitsevan pumppaamon takana oleva linnoitteen osa on varsinainen XXVIII:2. Tästä hieman idempänä, Invaliditien eteläpuolella oleva varustus puuttuu vuoden -79 tarkennetusta inventoinnista. V.73 inventointikartta on yhdistänyt nämä varustukset mikä on todennäköisesti virheellinen olettaamus. Itäinen osa olisi todennäköisesti jäänyt katsomatta ellei se olisi selkeästi Espoon kantakartassa.

Vuoden 1992 Espoon kantakartassa on piirretty sekä itäinen että läntinen käytävä. Itäinen osa näytti olleen lähes kartan mukainen kun taas läntinen osa oli täysin peittyneenä.

Karttaan olen merkinnyt vuonna 1995 ottamieni kuvien paikat ja oman arkistoni mukaisen kuvan numeron. Vihreällä olen merkinnyt 1950 ilmakuvassa näkyvät käytävät. Pisteviivalla tulkin varaiset käytävien jatkeet.

Mäen länsipuolella ollut tieura oli vielä nähtävissä ennen vuonna 2008 aloitettuja uusia tiejärjestelyjä. Tieura on hahmotettavissa 1950 ilmakuvasta joten se olisi vanhempi kuin Kutsuntatie ja Aseveljentie. Onko kyse linnoitteiden aikaisesta tykkitiestä? Taustalla, tien päässä näkyy Kutsuntatien vieressä oleva pumppaamo (paineasema).

Läntinen osa (muistiinpanot 17.4.1995)

Joskus ohi ajaessani olin jo vilkaissut mäkeä joten tiesin ettei pumppaamon yläpuolisista käytävistä ole mitään jäljellä. 79 inventointikartassa käytävät johtavat aivan Aseveljentielle asti mutta paikalla olevan rakennuksen pihamaa on niin siistin tasainen etten viitsi edes ajatella sieltä mitään löytyvän. Itse mäen päällinen on täytetty suurilla lohkareilla koska maa on kuhmurainen ja paikoin on syviäkin koloja ja kuoppia. Ainoat varustuksiin liittyvät ovat kaksi betonista kappaletta. Lännempänä rinteen yläosassa on näkyvissä suurehko kaareva betoninen osa joka lienee tuliaseman kylki. Toinen betonikappale on myös rinteän reunalla mutta se voi olla siihen siirtynyt lohkare.

Mäen laki on selvästi täytetty. Siellä oli kuitenkin (1995) havaittavissa betonikappaleita, koloja ja painanteita. Mitä linnoitteiden osia ne olivat, ei pikaisella käynnillä käynyt ilmi.

Ainoa selkeästi näkynyt linnoitteen osa oli Betoninen tuliaseman (A-tyyppi) toinen kylki. Tämä tuliasema tuhoutui kevyen liikenteen raitin rakentamisen yhteydessä, mutta se on tarkasti inventoitu ja valokuvattu museoviraston toimesta. www.kyppi.fi.

Läntisen osan täydennyksiä 20.3.2022

Vuoden 1950 ilmakuvassa on pitkälti samat käytävät kuin 1992 kantakartassa. Ilmakuvassa on vielä jotain mitä ei ole piirretty karttaan. Etelän suunnalta on tullut sahalaitainen käytävä kohden Pumppaamon takana kohoavaa mäen lakea. Käytävä on alkanut jo Aseveljentiän eteläpuolelta. Nykyinen Aseveljentie on pohjoisempaa kuin linnoituksien aikainen kulkuväylä.

Tämä sahalaitakäytävä on jäänyt teiden lisäksi Aseveljentien pohjoispuolella, läntisimmän rakennuksen alle. Omakotitontin pohjois- ja luoteispuolella saattaa tontinrajan tuntumassa olla vielä joitain rakenteita peittyneenä.

2008 rakennustöiden jäljiltä, raittien kallioleikkauksissa, voi olla näkyvissä linnoitteiden jäänteitä. Muuten alue lienee tuhoutunut. 2008 inventoinnissa oli paikalta löydetty konekiväärin aseman (Kuva 31) lisäksi yksi lähes ehjä suojuhuone ja kahden muun suojan jäänteitä kk-aseman lounaispuolelta. Lisäksi inventoinnissa oli löydetty taisteluhaudan rinta-suojaa edellisistä lounaaseen.

1950 ilmakuvasa näkyy varustuksia tuhoutuneiden rakenteiden itäpuolella. Käytävät ovat siis jatkuneet mäen laelta ensin itään ja kääntyneet sitten kaakon suuntaan. 1992 kantakartta esittää myös samaa asiaa. Nämä varustukset ovat jääneet Kutsuntatie 5 uudisrakennuksen tonttimaalle ja mahdollisesti jatkuneet Aseveljentie 8b tontille asti. Varustuksista on tuskin mitään jäljellä, ainakaan maan pinnalla. Tonttien rajoilla saattaa olla jotain täysin täytettyä.

Miksi mäen varustukset on aikanaan peitetty? Onko pumppaamon työmaan yhteydessä vain ollut helpompi viedä maamassoja työmaan taakse, mäen päälle.

Itäinen osa (muistiinpanot 17.4.1995)

Kohteen toinen osa on kaareva täytetty ampumahauta. Varustus on sen verran lähellä paikallisen omakotitalon pihaa (käytännössä osa sitä) etten viitsinyt sen enempää tiiraila yksityiskohtia. Toisessa päässä sitä on näkyvissä pienen suojan kansi. Varustus on juuri sellainen joksi se on kantakartassa piirretty.

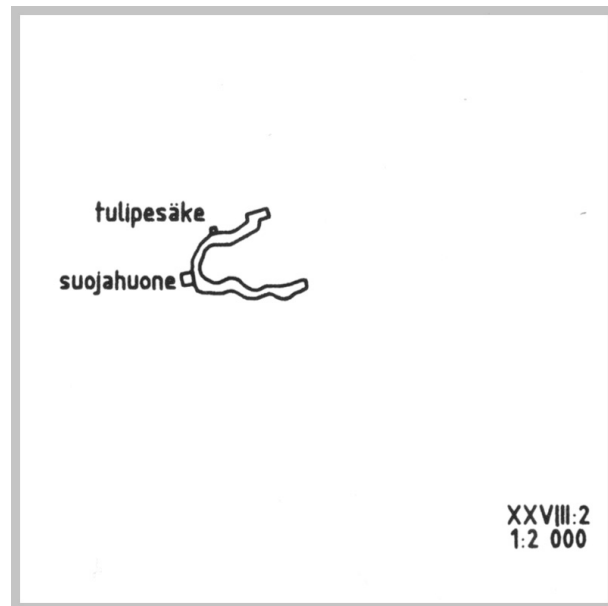

Itäisen osan varustuksia. Kuvassa näkyvä käytävä jää Kutsuntatie 5 Palvelukodin tontille. Asemakaavassa se on määrätty puilla ja pensaille istutettavaksi tontin osaksi. Ei siis jää rakentamisen alle ja on ilmeisesti vieläkin tallella, vaikkakin peittyneenä.

Itäisen osan täydennyksiä 20.3.2022

Jäljellä lienee vain 1995 kuvaamani käytävän pätkä joka myös kantakartassa 1992 on hyvin samanlainen. Viereiselle omakotitontille (Invaliditie 1) on rakennettu ilmakuvien mukaan vuosien 1950-1956 välillä. Sillä puolella tonttimaata olevat linnoitteet lienee siis täysin tuhoutuneet. Helsingin karttapalvelun ilmakekuva 1943 ulottuu tänne asti ja siinä näkyy käytävä jatkuvan myös Invaliditie 3 tontille.

Invaliditie 1 pihapiiri on näppärästi laajentunut länteen naapurin puolelle joka olikin noin 50-vuotta rakentamatonta metsää. Sinä aikana on paikalla olleet linnoitteet, käytävät ja bunkkerit täyttyneet hyvinkin sujuvasti. Tämä on yleinen trendi näillä vanhemmilla omakotitaloalueilla, puutarhajätteet puiston puolelle. Toivottavasti linnoitteet ovat vielä tallella vaikkakin peittyneinä.

Espeen kaupungin teknisen keskuksen inventoinnissa 1998, on piirretty itäosan vaatimattomat linnoitteet. Edellisen sivun valokuva on otettu likimain tässä piirroksessa olevan suojahuoneen katolta kohti tulipesäkettä.

Loppukommentit (17.4.1995)

Hieman pakkopullalta tuntui tämän kohteen katselu. Toisen osan tiesin tuhotuksi ja toinen osa oli odotetusti pieni ja yllätyksetön. Miksi läntinen osa on pitänyt täyttää, varustuksethan eivät ole kenenkään tonttimaalla. Vielä voisi käväistä tarkistamassa Aseveljentielen ensimmäisen talon länsipuolelle jäävä puistonpalanen.

Loppukommenttien täydennyksiä (20.3.2022)

Eipä tullut aikoinaan käytyä uudestaan tuolla mäellä. Pikainen pistäytyminen oli tuo vuoden 1995 käyntikin. 2008 katutöiden yhteydessä tuhoutuneet rakenteet on inventoitu hyvin. Siinä inventoinnissa mainittiin jotta ympärillä olevia peitetyjä varustuksia ei tutkittu eikä maata kaivettu koska katutyöt ei niitä uhanneet. Eli mäellä lienee vielä jäljellä ne peitetyt rakenteet jotka ovat tonttimaiden ulkopuolella. Uuden kevyen liikenteen raitin kyljessä näkyisi 2015-2021 ilmakuviin mukaan olevan avokalliolla käytäviä jotka on jääneet työmaan jäljiltä näkyviin. Pitänee mennä katsomaan.

Itäinen osa lienee ennallaan. Ehkä vain enemmän täytettynä. Se sijaitsee nykyään Palvelukodin tontilla, joten tutustuminen ei liene ihan niin yksinkertaista kuin ennen.

25.03.2022

Mikko Hakala